

Yhdistysten tilat ja talot Keski-Suomessa
Loppuraportti

Sisällys

Sisällys.....	2
Perustiedot hankkeesta.....	3
Yhteenvedo hankkeesta.....	3
Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet.....	3
Toteutus.....	4
Toimenpiteet.....	4
Kartoitus.....	4
Selvityskortti ja katselmukset.....	5
Toimitilahakemisto.....	7
Seututilaisuudet.....	8
Tiedotus ja viestintä.....	8
Aikataulu.....	9
Organisaatio ja resurssit.....	9
Kustannukset ja rahoitus.....	9
Raportointi ja seuranta.....	10
Toteutusoletukset ja riskit.....	10
Yhteistyökumppanit.....	10
Tulokset ja vaikutukset.....	10
Esitykset jatkotoimenpiteiksi.....	11
Allekirjoitukset.....	12
Liite 1: Selvityskortit.....	13
Liite 2: Tapahtumat.....	13

Perustiedot hankkeesta

Hankkeen toteuttaja	Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry
Hankkeen nimi	Wolmar (8265)
Toteutusaika	1.1.2016 – 31.5.2018
Hankkeen kustannusarvio	150 000 € / tuki 100%
Ohjelma	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020
Ohjelman toimenpide	7 Maaseudun palvelut ja kylien kehittäminen
Ohjelman alatoimenpide	7.4. Maaseudun palvelut
Rahoittaja	Keski-Suomen ELY-keskus

Yhteenveto hankkeesta

Tiedonvälityshanke Wolmar tuotti ja välitti tietoa erityisesti keskisuomalaisten järjestöjen ja yhdistysten omistamista ja hallinnoimista toimitiloista ja niihin liittyvästä osaamisen, laadun ja toiminnan hallinnasta. Tiloihin ja kiinteistöihin liittyvää tietoa omistajista ja toiminnoista selvitettiin ja tuotettiin päivitettyinä Yhdistystori.fi-sivustolle.

Omistajille ja hallinnoijille sekä myös käyttäjille että asiakkaille hyödyksi tulevaa tietoa välitettiin ja levitettiin uutiskirjeillä, sosiaalisessa mediassa sekä yhdistyksille ja järjestöille tarkoitetuissa tilaisuuksissa. Hankkeen selvittämän, tuottaman ja välittämän tiedon avulla paikallistoimijoiden oma osaaminen kehittyi ja toiminnan laatu parani. Koottu tieto ja hankkeen hyvät käytännöt sijoitettiin Yhdistystorille.

Hankkeen avulla keskisuomalainen maaseutu ja sen toimijat saivat selvityskortti-työkalun avuksi pienimuotoisten paikallistoiminnan paikkojen ja toimitilojen säilyttämiseen ja kehittämiseen. Runsaan ja monipuolisen toiminnan paikkoihin löytyy tilatarveratkaisuja, yhteistyömuotoja ja kumppanuuksia. Toimitiloille löytyi uutta toimintasisältöä, kehittämissuunnitelmia tai luopumispäätöksiä.

Tiedonvälityshankkeen toteutti Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry (KYT) yhteistyössä muiden paikallistoimijoiden kanssa. Hankkeen työntekijä teki tiivistä yhteistyötä maakunnan muiden järjestö- ja yhdistystoimijoiden kanssa sekä valtakunnallisten liittojen kanssa.

Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

Kolmas sektori ja järjestöväki ovat monenlaisten muutosten edessä. Väestön ja samalla järjestöjen jäsenistön ikärakenne kokee muutoksia. Maaseudun lähipalvelut keskittyvät kuntakeskuksiin. Kunnat räätälöivät julkisten palvelujen saatavuutta ja samalla pohtivat tarkoituksenmukaista kuntarakennetta. Järjestöjen mukautumiskykyä olosuhteisiin ja toleranssia kestää muutosta on syytä tukea. Muutoskykyyn ja järjestöjen kehittämiseen voidaan vaikuttaa toimivien ratkaisujen tiedottamisella ja hyvien käytänteiden levittämisellä.

Suuri maakunnallinen konkreettinen ja aatteellinen omaisuus on järjestöjen omistuksessa, minkä lisäksi näitä tiloja hallinnoi ja käyttää monimuotoinen ja moni-ilmeinen joukko muita toimijoita. Osa toimitiloista on rekisteröity oman kattojärjestönsä tietokantaan (esim. Keski-Suomen Kylät), mutta osa toimitilojen haltijoista ei ole jäsenenä missään organisaatiossa. Alueilla on käyttämättömiä tiloja, joiden omistaja- tai hallinnoijayhteisö on ajan myötä lopettanut toimintansa, tai tilan omistussuhde on muutoin epäselvä. Tämän seurauksena toimitila saattaa olla käyttämättömänä ja jopa vailla minkäänlaista perushuoltoa.

Keskisuomalaisten järjestöjen omistamia tai hallinnoimia toimitiloja on peruskorjattu edellisten hankekausien aikana mm. Leader-rahoituksella, mutta tietoa näistä vuokrattavissa olevista tiloista ei ole helppo löytää. Toimitilojen hallintaa sekä osaamis- ja kehittämistarpeita ei välttämättä edes paikallistasolla tunnettu.

Tiedonvälityshankkeen päämääränä oli selvittää, koota ja levittää tietoa yhteisöjen ja kolmannen sektorin toimijoiden toimitiloista sekä tilojen hallintaan, käyttöön, korjauksiin, kehittämiseen liittyvistä asioista. Hankkeesta saadun tiedon avulla keskisuomalaisen maaseudun, sen toimijoiden ja asukkaiden yhteisöllisyyttä mahdollistavat pienimuotoiset paikallistoiminnan toimitilat säilyvät ja kehittyvät.

Hankkeen seurauksena tilojen käyttäjät ja mahdolliset vuokraajat sekä tilojen hallinnoijat maakunnallisesti, alueellisesti ja erityisesti paikallisesti löytävät tarvitsemansa tiedon. Hankkeessa tuodaan esiin tapoja ja mittareita tilaresurssien ajanmukaisuuden ja käytännöllisyyden arviointiin sekä antaa tilojen hallinnoijille työkaluja ja välineitä oman toiminnan kehittämiseen, käytön optimointiin, käyttöasteen mahdolliseen nostoon ja markkinointiin.

Kuntakohtaisesti yleensä vapaa-aikatoimi vastaa kunnan yleisestä järjestö- ja yhdistyskentän yhteydenpidosta, mutta viranhaltijoilla käytettävissä oleva tieto on vajavaista ja sirpaleista. Samalla kuntaliitosten jälkeen paikallistoiminta ja kotiseututyö saavat osakseen uudenlaisia odotuksia paikallisuuteen ja identiteettiin liittyen. Myös kunnan omat resurssit ja tehtävien priorisointi saattavat haitata järjestötyön merkityksen hahmottamista. Tiedotushankkeen avulla saadaan selville ja käyttöön vertailutietoa, joka auttaa myös kuntia kehittämään järjestöille tarkoitettuja palveluitaan tai tuottamaan palveluja yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

Helmi-maaliskuussa 2015 KYT selvitti yhteistyössä Keski-Suomen liiton, HUMAKin ja Keski-Suomen Kylät ry:n kanssa kuntiin kohdistetulla sähköisellä kyselyllä kuntien sekä järjestöjen ja yhdistysten välistä yhteistyötä ja sen nykytilaa. Kyselyyn, jolla kartoitettiin kuntien ja järjestöjen välisiä kumppanuuksia ja yhteistyön muotoja, vastasi 11 kuntaa 23 keskisuomalaisesta kunnasta. Kyselyllä koottua tietoa on voitu jo hyödyntää tämän tiedonvälityshankkeen ajankohtaisuuden ja tarpeellisuuden arvioinnissa.

Kyselyyn vastanneista kunnista jokainen tarjoaa järjestöille kokoontumis- ja toimitiloja, osan myös maksutta. Lisäksi yhdessä kunnassa oltiin perustamassa hyvinvointitupaa, jonka toiminnassa järjestöjen rooli on merkittävä. Kuntien ja yhdistysten välinen yhteistyö näyttäytyy esimerkiksi kumppanuuspöytinä ja järjestöiltoina, yhteistyöverkostoina sekä yhteistoiminta- ja ostopalvelusopimuksina. Yleisesti kunnat toivovat järjestöiltä osallistumista palveluiden tuottamiseen, ja yksi palveluista voisi olla toimitilojen tarjoaminen.

Toteutus

Toimenpiteet

Kartoitus

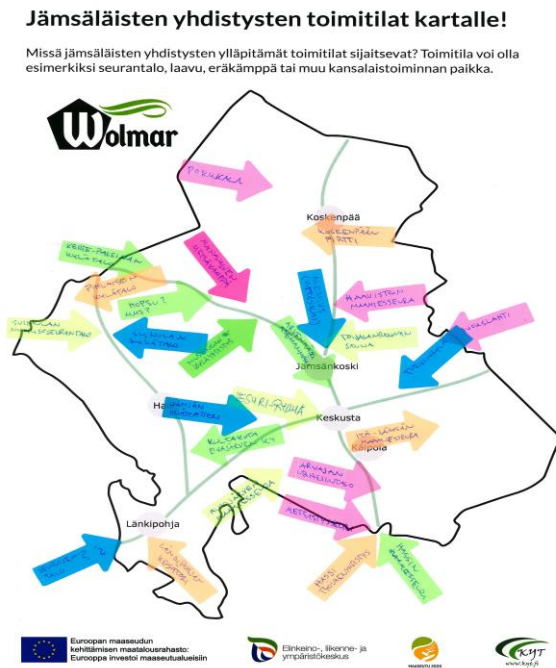
Hankkeen aluksi aloitettiin keskisuomalaisten yhdistysten omistamien toimitilojen kartoitus. Tietoja koitettiin saada ensin mm. kuntien teknisistä toimistoista ja Maanmittauslaitokselta, mutta kunnissa ei pääsääntöisesti ollut tietoa, eikä Maanmittauslaitos voinut luovuttaa omistajatietoja omista rekistereistään. Pääasiallisiksi kartoituksen kanaviksi tulivat olemassa olevat avoimet tietokannat, rekisterit (esim. Leader-hankerekisteri), kirjallisuus (esim. kyläkirjat) ja parhaaksi osoittautunut kysely suoraan keskisuomalaisilta yhdistystoimijoilta. Huomionarvoista on se, miten moni paikka löytyi vain haastattelujen ja kyselyiden kautta – täysin tietoyhteiskunnan ulkopuolella. Digitaalisista ja kirjallisista lähteistä saatiin määrällisesti paljon tietoa, mutta todella moni kiinteistö oli olemassa kaikessa hiljaisuudessa. Talo seisoo paikallaan, mutta siitä tietävät vain yhdistyksen omat aktiivit. Tämä oli hankkeen lähtöoletuskin, ja se osoittautui oikeaksi. Kyselyä tehtiin esimerkiksi seutukunnallisissa tilaisuuksissa ja messuilla.

Tietoja kerättiin yhteensä 449 kiinteistöstä, sekä erikseen 167 yhdistysten ylläpitämästä liikuntapaikasta, yhteensä 616 toimitilasta. Yhdistysten omistamien kiinteistöjen tyypit ovat hyvin moninaisia: kylätaloista ampumaratoihin ja laavuista näkötorneihin. Kerätyt tiedot olivat mm. omistaja- ja osoitetiedot, yhteystiedot ja kiinteistön kuvaus. Hankkeen resurssit eivät riittäneet tarkastamaan eri lähteistä saatujen tietojen oikeellisuutta, joten tiedostoon jäi epäselviäkin kohteita. Arvion mukaan Keski-Suomessa on vielä satoja yhdistysten omistamia kiinteistöjä, joita ei saatu koottua mukaan.

Kiinteistöjen tiedot kerättiin excel-muotoiseen rekisteriin, joka hankkeen päätyttyä jaettiin keskeisille yhteistyökumppaneille (ilman henkilötietoja). Kartoitust materiaalia voidaan hyödyntää esimerkiksi opinnäytetöiden tausta-aineistona tai uusien maakunnallisten hankkeiden lähtötilanteen arvioinnissa.

Kuva 1 Kartoitettut kiinteistöt

Kuva 2 Kartoitusta tehtiin esimerkiksi kuntakohtaisten karttojen avulla

Selvityskortti ja katselmukset

Selvityskortti on työkalu kiinteistön hallinnan tueksi. Tiedot kiinteistöistä ovat yleensä pirstaleisesti siellä sun täällä: aktiivien muistissa, pölyisissä arkistomapeissa, tai täysin unohtuissa. Yhdistys kerää selvityskorttiin ajantasaisen tilannekuvan kiinteistön kunnosta ja käytöstä, ja yhteen dokumenttiin kerättyä tietoa on helpompi käsitellä. Selvityskortin suunnittelu aloitettiin kesällä 2016 ja sen työstämistä jatkettiin työsuunnitteluryhmässä syksyllä. Ensimmäinen selvityskortti täytettiin tammikuussa 2017.

Kuva 3 Koiviston seurojentaloa hallinnoi kolme eri yhdistystä

Kuva 4 Kinnulan seurojentalon selvityskortin täyttäjät olivat tyytyväisiä

Selvityskortti on luonteeltaan itseohjaava ja yhdistykset voivat ladata ja täyttää sen omatoimisesti, mutta hanketyöntekijä toimi selvityskorttitilaisuuksissa kirjurina. Selvityskortista sai sitä enemmän irti, mitä useampi osallistuja tapahtumassa oli ja mitä aktiivisempaa keskustelu selvityskortin osa-alueista oli. Selvityskortin osittaisena tarkoituksenakin on herättää kysymyksiä: osa kysytyistä asioista oli selkeästi sellaisia, ettei niitä ole tullut kukaan ajatelleeksi – selvityskorttitilaisuudessa usein päätettiin, että juuri se asia laitetaan heti seuraavaksi kuntoon.

Selvityskortin tietojen omistus säilyy yhdistyksellä ja tietoja olisi hyvä päivittää esimerkiksi vuosittain. Digitaalinen muoto helpottaa päivitysten tekemistä. Ensimmäiset selvityskortit olivat word-pohjalla ja maaliskuussa 2018 julkaistiin vielä helpokäyttöisempi excel-muotoinen selvityskortti.

Selvityskorttiin saatiin kommentteja ja kehitysehdotuksia esimerkiksi Suomen Kotiseutuliitolta ja keskisuomalaisilta Leader-ryhmiltä. Lisäksi päivityksiä tehtiin sitä mukaa, kun parannettavaa huomattiin selvityskorttien täyttämisen yhteydessä.

Selvityskortin täyttämisen yhteydessä kiinteistöihin tehtiin pikainen katselmus, johon hanketyöntekijä osallistui yhdessä yhdistyksen aktiivien kanssa. Katselmuksessa hyödynnettiin suppeaa tarkistuslistaa, ja tarkasteltiin esimerkiksi kiinteistön kuntoa, esteettömyys- ja turvallisuusasioita, sekä käyttömahdollisuuksia. Yhdistys sai katselmuksesta myös raportin.

Selvityskorttitilaisuuksissa koettiin hanketyöntekijän mukanaolo myönteisesti – uudet silmät näkivät monesti asioita, joihin omat olivat jo vuosien saatossa turtuneet.

Selvityskortin osa-alueet

- Kansilehti ja päivityshistoria
- Perustiedot
- Rakennuksen tiedot
- Tilat ja huoneet
- Ulkoalue
- Historia
- Turvallisuus ja esteettömyys
- Huolto ja kunnossapito
- Varusteet
- Toiminta
- Vuokraus
- Talous
- Markkinointi
- Luvat

Selvityskortti on maksutta ladattavissa osoitteesta www.yhdistystori.fi/selvityskortti. Hankkeen aikana selvityskorttia ladattiin Yhdistystorilta 32 kertaa eri puolilta Suomea. Selvityskortti tulee myös osaksi Keski-Suomen Kylät ry:n sähköistä kyläsuunnittelutyökalua osoitteeseen www.kylämme.fi.

Toimitilahakemisto

Kiinteistöjen näkyvyyden parantamiseksi rakennettiin Yhdistystori.fi-sivustolle toimitilahakemisto. Yhdistystori.fi on toiminut keskisuomalaisen yhdistystoiminnan portaalina vuodesta 2008 ja se kuuluu valtakunnalliseen toimeksi.fi-verkostoon, jossa on mukana muitakin maakunnallisia aluepalveluita. Aluepalveluilla on yhteinen julkaisualusta, joten Yhdistystorille tuotetut järjestelmäpäivitykset ovat käytettävissä myös muualla Suomessa.

Hankkeen tarkoituksena oli tuottaa toimitilahakemisto lisäominaisuutena olemassa olevaan toimeksi.fi-järjestelmään kesällä 2016, mutta samanaikaisesti toimeksi.fi-verkostossa päätettiin uudistaa koko julkaisujärjestelmä. Järjestelmän uusimisen ajaksi vanhan järjestelmän kehittämistyö laitettiin jäihin ja suoritettiin kilpailutus uuden järjestelmän rakentamiseksi. Kilpailutus saatiin valmiiksi syksyllä ja toimitilahakemisto oli osa uutta suunniteltua alustaa. Sivuston rakentamisessa tuli eteen viivästyksiä, ja lopullinen julkaisu tapahtui 15.5.2017 – miltei vuosi suunniteltua myöhemmin.

Uusi julkaisualusta on kuitenkin teknisesti edistyneempi, joten se palvelee yhdistysten tarpeita paremmin. Yhdistys voi ilmoittaa toimitilahakemistoon omien kiinteistöjensä kuvat ja tiedot: osoitteen, yhteystiedot, varustelun, koon ja vuokraustiedot. Yhdistystorilla on käytössä edistynyt hakutoiminto, jonka avulla kiinnostuneet löytävät sopivan tilan esimerkiksi sijainnin tai varustelun mukaan.

Nuorisoseurantalo Keljon Tapiola

Tilavaraukset- ja vuokraukset hoidetaan Keljon Tapiolan toimiston (avooina klo 9-15) kautta joko puhelimitse 040 765 5006 tai sähköpostitse jklseudunns@gmail.com tai nettilomakkeen kautta <https://www.jyvaskylanseudunnuorisoseura.fi/lomake.html?id=1>

Jyväskylän seudun NS:n talo, Keljon Tapiola

Osoite

Keljonkankaantie 10, Jyväskylä, Suomi

Yhteystiedot

Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry
jklseudunns@gmail.com

Toiminta-alue

Alue
Keski-Suomi

Kuva 5 Esimerkinäkymä Yhdistystorin toimitilahakemistosta

Hankkeen aikana Yhdistystorin toimitilahakemistoon syötettiin tietoja 136 toimitilasta. Muissa toimeksi.fi-verkoston aluepalveluissa on lisäksi noin 50 toimitilaa.

Kuva 6 Toimeksi.fi-palvelussa olevat toimitilat 24.3.2018.

Yhdistystorille ja Toimeksi.fi:n tietopankkiin tehtiin myös toimitila-osio, jossa on tietoa ja opasmateriaaleja liittyen toimitilojen ylläpitoon. Kaikkiaan toimitiloihin liittyvillä sivuilla oli hankkeen aikana yli 2000 sivukatselua.

Seututilaisuudet

Hankkeen aikana järjestettiin seutukunnallisia tilaisuuksia, joissa yhdistykset saivat tietoa kiinteistöjen ylläpidosta ja pääsivät keskustelemaan ja verkostoitumaan. Seututilaisuuksia järjestettiin pääasiassa yhteistyössä muiden keskuomalaisten toimijoiden kanssa.

Kuva 7 ja 8: Seututilaisuuksissa keskustellaan. Venekoski, Hankasalmi ja Oinoskylä, Karstula

Tiedotus ja viestintä

Hankkeen viestintäkanavina toimivat omat kotisivut, Wolmarin kynästä -uutiskirje ja sosiaalisen median tilit Twitterissä, Facebookissa ja Instagramissa.

Kotisivuilla www.kyt.fi/wolmar on perustiedot hankkeesta yhteystietoineen, sekä hankkeen blogi. Blogikirjoituksia omille kotisivuille kirjoitettiin 11 kpl ja ne saivat yhteensä 749 näyttökertaa. Lisäksi hankkeen blogeja julkaistiin matara.fi:ssä, keskisuomenmaaseutu.fi:ssä ja maaseutu.fi:ssä.

Wolmarin kynästä -uutiskirjettä lähetettiin keskimäärin 40 vastaanottajalle yhteensä 8 kertaa. Uutiskirjeissä oli ajankohtaisia uutisia, tietoa tulevista tapahtumista sekä linkit blogikirjoituksiin.

Facebook-sivulla *Yhdistysten tilat Keski-Suomessa* oli 75 tykkääjää, *@wolmarhanke* Twitterissä 49 seuraajaa ja Instagramissa 68 seuraajaa. Facebookissa ja Twitterissä julkaistiin ajankohtaisia uutisia, tapahtumia ja osallistuttiin keskusteluihin. Twitter toimi erityisen hyvin valtakunnallisen näkyvyyden parantajana. Instagramissa julkaistiin pääasiassa kuvia Wolmarin tapahtumista.

Hanke oli esillä myös perinteisissä tiedotusvälineissä. 3.9.2016 projektityöntekijä kirjoitti Sanomalehti Keskisuomalaiseen otsikolla "Toiminta tarvitsee paikan". Hankkeesta kerrottiin Yle Radio Keski-Suomen uutisissa heinäkuussa 2016. Lisäksi hankkeesta kertovia juttuja on ollut Keskisuomalaisen lisäksi mm. Jämsän Seudussa, Kotiseudun Sanomissa, Paikallisuutisissa ja Viitasaaren Seudussa.

Aikataulu

Hankkeen toteutusaika oli 1.1.2016 – 31.5.2018. Hanke käynnistettiin 1.4.2016 ja hanke päättyi 31.3.2018.

Organisaatio ja resurssit

Hanketta hallinnoi Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry. Hankkeeseen oli palkattu yksi avoimella haulla rekrytoitu projektityöntekijä, Niko Jokinen. Projektityöntekijä vastasi hankkeen toimenpiteiden suunnittelusta, toteutuksesta ja raportoinnista. Taloushallinto toteutettiin ostopalveluna.

Projektityöntekijän tukena oli seurantaryhmä, johon kuuluivat:

- Tiina Sivonen (pj) / Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry
- Petri Lehtoranta / Keski-Suomen Liikunta ry
- Mirja Pummila / Pro Agria Keski-Suomi ry
- Jari Colliander / Kuikan Pienviljelijäinyhdistys ry
- Jukka Lindeberg / Kymönkosken nuorisoseura ry
- Jarmo Tupasela / Suomen Nuorisoseurat ry, Keski-Suomen aluetoimisto
- Reena Laukkanen-Abbey / Keski-Suomen Kylät ry
- sekä asiantuntijana Risto Janhunen / Keski-Suomen ELY-keskus

Seurantaryhmä kokoontui yhteensä 7 kertaa arvioimaan hankkeen etenemistä ja ohjaamaan toteutuksen suunnittelua. Kokoukset olivat 15.6.2016 (5 osallistujaa), 25.8.2016 (5 osallistujaa), 24.1.2017 (7 osallistujaa), 2.6.2017 (5 osallistujaa), 28.9.2017 (5 osallistujaa), 8.2.2018 (4 osallistujaa) ja 27.3.2018 (5 osallistujaa).

Lisäksi hankkeen toimenpiteitä suunniteltiin vaihtuvakokoonpanoisessa työsuunnitteluryhmässä kaksi kertaa. Projektityöntekijä kuului KYT-järjestöpalvelut-tiimiin, joka myös tuki hankkeen suunnittelua. Tiimi kokoontui keskimäärin kahdesti kuukaudessa.

Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kokonaisbudjetti oli 150 000 €. Hanke sai rahoitusta Manner-Suomen maaseudun kehittämishastosta, ohjelmasta 7.4. Maaseudun palvelut. Tiedonvälityshankkeen julkisen rahoituksen osuus hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista oli 100%. Hankkeen kustannukset jäivät arvioitua pienemmiksi, sillä toimitilahakemiston markkinointiin varattua rahoitusta ei päästy käyttämään ja seututilaisuuksien ohjelmassa hyödynnettiin aktiivisesti muita maaseututoimijoita.

Kustannukset	Hyväksytyt yhteensä €	Toteutuneet
Palkat	90 720,00	91 667,87
Vuokrat	1 570,00	30,00
Ostopalvelut	26 007,00	6628,34
Muut välittömät kulut	9 930,20	166,00
Laskennalliset yleiskulut	21 772,80	22 000,26
Kustannukset yhteensä	150 000,00	120 492,47

Raportointi ja seuranta

Hankkeen etenemisestä ja toteutuksesta on tiedotettu hankkeen tiedotuskanavissa ja eri tapahtumissa. Hanke on raportoinut etenemisestä vuosittain Keski-Suomen Yhteisöjen Tuen hallitukselle. Vuosiraportti on myös julkaistu Keski-Suomen Yhteisöjen Tuen toimintakertomuksessa. Hankkeen maksatukset tehtiin 4 kuukauden välein. Maksatukset haettiin Hyrrä-järjestelmässä ja maksatusjaksojen raportit tallennettiin järjestelmään hakemusten yhteydessä. Indikaattoritiedot tallennettiin vuosittain tammikuussa.

Toteutusolehdukset ja riskit

Hankesuunnitelmassa riskiksi katsottiin taloudelliset toteutuksen riskit. Hanke eteni kuitenkin sikäli suunnitellusti, että kustannukset pysyivät hallinnassa ja maksatukset toteutuivat hakemusten mukaan.

Järjestökentän sitouttaminen hankkeeseen onnistui osittain. Keskeiset sidosryhmät olivat aktiivisesti mukana tukemassa hanketta, mutta kaikkia kohderyhmiä ei tavoitettu. Tavoittavuus oli kuitenkin hyvällä tasolla, kun sitä peilataan hankkeen käytössä olleisiin resursseihin.

Toimeksi.fi-alustan uudistus ja toimitilahakemiston käyttöönoton viivästyminen olivat riskejä, joita ei osattu ennen hankkeen alkamista aavistaa. Hankkeen tavoitteeksi kirjattu kaikille toimitiloille yhteisen kehittämispolkuproessin suunnitteleminen oli tavoitteena liian kunnianhimoinen, sillä toimitilat ja kehittämistarpeet poikkeavat toisistaan huomattavasti.

Yhteistyökumppanit

Wolmar-tiedonvälityshanke on syntynyt useamman toimijan yhteistyön tuloksena. Hanketta on valmisteltu Keski-Suomen Kylät ry:n ja Nuorisoseurojen toimesta jo vuodesta 2012 ja vuosina 2014–2015 siihen liittyen on järjestetty hanketyöpajoja, joihin ovat olleet kutsuttuina hakijatahon ja edellä mainittujen kumppaneiden lisäksi ProAgria Keski-Suomi, Keski-Suomen Liikunta, MTK Keski-Suomi ja Leader-ryhmät. Keski-Suomen Kylät ry, Suomen Nuorisoseurat/Keski-Suomen aluetoimisto ja ProAgria Keski-Suomi toimivat hankkeen keskeisinä kumppaneina.

Hankkeen kuluessa tärkeitä yhteistyökumppaneita tiedonvälityksessä ja selvityskortin kehittämisessä ovat olleet myös Leader-ryhmät sekä Suomen Kotiseutuliitto ry. Toimitilahakemiston kanssa tehtiin läheistä yhteistyötä Toimeksi.fi-verkoston kanssa.

Wolmarin projektityöntekijä osallistui Jyväskylän seudun Nuorisoseuran Rempparyhmän kuukausipalaveriin, Keski-Suomen Kylien Kyläsuunnitelmalla eteenpäin -työkalun kehittämispalaveriin ja Keski-Suomen maaseutuhankkeiden Pöllöparlamentti-tapaamisiin.

Tulokset ja vaikutukset

Wolmar on lisännyt paikallistoimijoiden osaamisen tasoa ja parantanut kiinteistöjen näkyvyyttä Keski-Suomessa ja myös valtakunnallisesti. Hankkeen etenemistä on seurattu valtakunnallisessa toimeksi.fi-verkostossa, Suomen Kylät ry:ssä ja Suomen Kotiseutuliitto ry:ssä ja palaute on ollut myönteistä.

Selvityskortin täyttäneet yhdistykset ovat saaneet kiinteistöönsä liittyvän tiedon helpommin hallittavaan muotoon. Selvityskortti on ollut todellinen työkalu kylä- tai seurantaloon käytön tai korjausten suunnittelussa. Esimerkiksi Vehniän kylätalo Himmassa selvityskortti toimi alkututkimuksena sekä omistusoikeuden siirrolle demokraattiselta yhdistykseltä kyläyhdistykselle, että uudelle Leader-kehittämishankkeelle. Häkkisen maaseutuseuran Harjulinnassa selvityskortin perusteella arvioitiin korjaustarpeita ja saatiin vuonna 2018 Kotiseutuliitolta seurantalojen korjausavustusta. Miltei jokaisessa selvityskorttikohteessa tehtiin vähintään yksi jatkokehittämistoimenpide.

Jo ensimmäisten selvityskorttien jälkeen tehdyssä palautekyselyssä 83% vastaajista piti selvityskorttia omalle talolleen hyödyllisenä. Selvityskortin jälkeen ryhdyttiin useimmiten heti jatkotoimenpiteisiin, esimerkiksi suunnittelemaan korjausta tai hankittiin uusi sammutin.

Selvityskortin palautteessa mainittiin myös yhdessä tekeminen. Selvityskorttiprosessin malli, jossa keskustellaan yhdessä talon asioista, näyttäisi vahvistavan yhdistyksen yhteisöllisyyttä. Ulkopuolisen osallistujan (projektityöntekijä) tuleminen paikalle sai toimijat havahtumaan ja ottamaan aktiivisemman osan talonsa hoidosta. Tämän vuoksi keskeiset yhteistyökumppanit saivat koulutuksen toimia tarvittaessa selvityskorttiohjaajina myös hankkeen päätyttyä.

21 analysoidun selvityskortin perusteella voitiin tehdä myös koontia yhteisistä piirteistä. Talot olivat keskenään hyvin erilaisia, mutta jotkut teemat toistuivat usein. Yhdistys- ja kansalaistoiminnan murros sekä maaseutuasumisen muuttoliikkeet näkyvät suoraan esimerkiksi talkooväen ja aktiivien vähyydessä ja puuhahenkilöiden väsymisenä. Monin paikoin liian suppeat resurssit yhdistettynä alhaiseen kiinteistötekniikan osaamiseen saattavat johtaa talon rapistumiseen.

Niissä taloissa, joissa oli vuokraustoiminnan haasteita, ongelmat olivat myös yhteisiä: juhlapaikkojen yhteydessä pitäisi olla majoitusmahdollisuuksia, maaseudun talot ovat kaupunkilaisten silmissä liian kaukana ja markkinointiosaamista ei juurikaan ole.

Toisaalta kaikissa taloissa nousivat esille kolme tärkeintä syytä, miksi talo halutaan säilyttää. Ne ovat yhteisöllisyys, kulttuurihistorialliset arvot, sekä se, että yhä tarvitaan paikka toiminnalle.

Näistä teemoista keskusteltiin myös seututilaisuuksissa. Seututilaisuuksista saatiin suoria pyyntöjä saapua tekemään selvityskortteja, sekä rekisteröitymisiä Yhdistystorille. Seututilaisuuksien hyödyllisintä antia oli osallistujien keskusteleminen yhteisistä aiheista: voitiin todeta, että talot olivat monissa suhteissa samanlaisia ja menestyksekkäistä toimintamalleista kertomalla voitiin jakaa osaamista muille.

Yhdistystorin toimitilahakemisto on maksutta yhdistysten käytössä ja KYT-järjestöpalvelut jatkavat hakemiston markkinointia osana maakunnallista sivuston yleismarkkinointia.

Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Wolmar-hankkeen toteuttama maakunnallinen toimitilakartoitus antaa hyvän pohjan jatkotutkimuksia varten. Tiloista voitaisiin koota tietoja laajemmin, mikä tukisi esimerkiksi kehittämishankkeiden suunnittelua.

KYT-järjestöpalvelut, Keski-Suomen Kylät ry, Suomen Nuorisoseurat ry / Keski-Suomen aluetoimisto ja ProAgria Keski-Suomi ry pystyvät jatkossa tukemaan selvityskorttien täyttämistä esimerkiksi toimimalla ohjaajina muun toimintansa ohessa. Selvityskortti voitaisiin ottaa myös laajemmin käyttöön esimerkiksi esiasteena ennen uusien korjaus- tai kehittämishankkeiden suunnittelua.

Hankkeessa ei tavoitettu niitä kiinteistöjä, jotka kipeimmin olisivat tarvinneet selvityskorttia ja tukea toimintaan. Selvityskortteja täyttivät pääasiassa suhteellisen hyvävoimaiset yhdistykset. Huoli maaseudulle lahoavista seurantaloista jää, ellei passiivisiakin yhdistyksiä saada hoitamaan kiinteistöjään.

Allekirjoitukset

Jyväskylässä 1.4.2018

Raili Haaki

toiminnanjohtaja

Liite 1: Selvityskortit

Projektityöntekijän kanssa täytetyt selvityskortit

- 14.1.2017 Vehniän työväentalo Himma, Laukaa (8 osallistujaa)
- 8.2.2017 Kinnulan seurojentalo, Kinnula (5 osallistujaa)
- 10.2.2017 Maaseutuseurantalo Harjulinna, Keuruu (7 osallistujaa)
- 3.5.2017 Jokihaaran kylätalo Talas, Uurainen (5 osallistujaa)
- 8.9.2017 Keljon nuorisoseurantalo Tapiola, Jyväskylä (3 osallistujaa)
- 7.11.2017 Koiviston seurojentalo, Äänekoski (3 osallistujaa)
- 14.11.2017 Mämmen metsäpirtti, Äänekoski (4 osallistujaa)
- 22.11.2017 Kintauden nuorisoseurantalo, Petäjavesi (3 osallistujaa)
- 7.12.2017 Riihilahden kylätalo, Äänekoski (2 osallistujaa)
- 5.2.2018 Liesjärven kylätalo, Keuruu (5 osallistujaa)
- 12.2.2018 Vanha Pappila, Toivakka (8 osallistujaa)
- 19.2.2018 Muurasjärven Harjulinna ja Kaitala, Pihtipudas (1 osallistuja)
- 19.2.2018 Urheiluseurantalo Jukola, Pihtipudas (2 osallistujaa)
- 16.3.2018 Niinilahden kylätalo, Viitasaari (6 osallistujaa)
- 17.3.2018 Tupamäen koulu, Petäjavesi (5 osallistujaa)
- 23.3.2018 Kansalaistoiminnan keskus Matara, Jyväskylä (2 osallistujaa)

Itsenäisesti selvityskortin täyttäneet yhdistykset

- Hietaman nuorisoseurantalo, Äänekoski
- Keitelepuhjan nuorisoseurantalo, Viitasaari
- Keuruun Pohjoislahden nuorisoseurantalo, Keuruu
- Lanneveden Sampola, Saarijärvi

Liite 2: Tapahtumat

Järjestetyt tapahtumat

- 10.9.2016 suunniteltu **Kylä- ja seurantalopäivä** Viitasaarella jouduttiin perumaan liian pienen ilmoittautujamäärän vuoksi.
- 14.9.2016 **Ollaan tiloissa – porukoiden paikat Hankasalmella**
Wolmar, KYT-järjestöpalvelut ja Hankasalmen kunta järjestivät tila-aiheisen yhdistysten tapaamisen Hangan lavalla.
- 26.11.2016 **Kyläpäällikkökoulutus** (Keski-Suomen kylät ry, KYT-järjestöpalvelut ja Wolmar)
Kyläpäällikkökoulutuksessa esiteltiin selvityskorttia ja tilahakemistoa ja keskusteltiin tilojen merkityksestä kylän elinvoimaisuudelle.
- 14.6.2017 **Uuraisten kylä- ja seurantaloilta**, Jokihaara (8 osallistujaa)
Seurantaloilla esiteltiin Wolmarin tarjoamia työkaluja, keskusteltiin kylätaloista, ja asiantuntija Sanna Jylänki piti asiantuntijapuheenvuoron kylätalon markkinoinnista.
- **Kylässä talossa** -illat yhteistyössä Sykettä-viestintähankkeen kanssa:
Kylässä talossa -tapahtumissa esiteltiin isäntätalo, selvityskortti ja Yhdistystori, sekä kerrottiin Leader-ryhmien ajankohtaisista asioista. Lisäksi keskusteltiin ja jaettiin hyviä käytäntöjä.
 - 30.10.2017 Muurame (15 osallistujaa)
 - 2.11.2017 Karstula (11 osallistujaa)
 - 8.11.2017 Hankasalmi (16 osallistujaa)
 - 9.11.2017 Keuruu (21 osallistujaa)
- 25.11.2017 **Kyläpäällikkökoulutus** Jyväskylässä (18 osallistujaa)

Kyläpääällikkökoulutuksessa Wolmar-hankkeen osalta järjestettiin ohjattu rekisteröityminen Yhdistystorille.

- **Seurantalosten kehittämiskäytännöt** yhteistyössä Yhdessä ei olla yksin -hankkeen kanssa:
 - 1.2.2018 Toivakka (11 osallistujaa)
 - 6.2.2018 Pihtipudas (13 osallistujaa)

Muiden järjestämät tapahtumat, joissa Wolmarilla oli puheenvuoro

- 1.9.2016 Leader-päivä Keuruun Riihossa
- 5.9.2016 Viitasaaren kyläkokous Mäntylän kylätalolla
- 27.9.2016 Tour de Viisari, Kyyjärvi
- 6.10.2016 Tour de Viisari, Äänekoski
- 9.11.2016 Energiaehto Viitasaaren Kymönkoskella
- 1.-2.2.2017 Hiiliviisaat kylät -seminaari, Saarijärvi (noin 30 osallistujaa)
- 5.4.2017 Rakennukset kuntoon -info, Jyväskylä (noin 25 osallistujaa)
- 10.-12.8.2017 Valtakunnalliset kotiseutupäivät, Jyväskylä
Wolmar osallistui kotiseutupäivien aikana useisiin keskustelutilaisuuksiin. 11.8.2017 Seurantalokammarissa asiantuntijapuheenvuoro käsitteli keski-suomalaisten seurantalosten nykytilaa. Paikalla oli noin 50 ihmistä.
- 22.8.2017 Nuorisoseurojen Kasvufoorumi, Äänekoski (noin 40 osallistujaa, seurantalotyöpajassa noin 10 osallistujaa)
- 14.11.2017 Äänekosken kyläparlamentti (noin 20 osallistujaa)
Esiteltiin Wolmarin työkaluja äänekoskelaisille kyläyhdistyksille ja keskusteltiin kylätaloista.

Muut tapahtumat

- Avoimet kylät –päivä 2016 ja 2017
- Valtakunnalliset kotiseutupäivät Jyväskylässä 2017
- Maaseutuparlamentti Leppävirralla 2017
- Häämessut Jyväskylässä 2018